

ДО ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Черняєва Дар'я Олександрівна,
молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України

У праці обґрунтована потреба систематизації та перегляду діючого правового масиву інноваційного законодавства задля приведення його у організований, узгоджений стан шляхом кодифікації.

Ключові слова: інноваційне законодавство, Інноваційний кодекс.

Перехід економіки України на інноваційну модель розвитку обумовлений актуальними тенденціями сьогодення. Це, у свою чергу, сприяє формуванню національної інноваційної системи й розростанню інноваційної інфраструктури, суб'єкти якої постійно збільшують обсяг відносин, що виникають між ними, з огляду на що виникає потреба правового врегулювання цих відносин.

Розвиток інноваційних відносин відбувається та врегульовується поетапно. Зазначена етапність правового регулювання інноваційної сфери створює підґрунтя для нарощення «подієвого» й «фрагментарного» нормативно-правового масиву різного рівня ієрархічності: Бюджетний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодексу України, закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про державно-приватне партнерство», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про наукові парки», «Про індустриальні парки» й навіть закони, які регулюють створення і функціонування окремого наукового парку «Київська політехніка».

Ситуація із нарощенням законодавства є цілком закономірним явищем, оскільки останнє стає наступним кроком до вже сформо-

ваних моделей поведінки й видів відносин в суспільстві. Законодавство завжди оформлює вже створені моделі відносин, а тому його розвиток, удосконалення чи втрата актуальності завжди буде залежати від них.

Оновлення та доповнення інноваційного законодавства є беззаперечною необхідністю, оскільки сучасну ситуацію, з точки зору правового забезпечення інноваційної діяльності та розвитку в Україні, можна характеризувати як методологічно неузгоджену та таку, що не має законодавчої бази комплексного характеру.

Описана ситуація ускладнюється зростанням кількості законопроектів що мають на меті врегулювання інноваційного розвитку та відносин у цій сфері, однак без додержання змістовної якості цих проектів, що, у свою чергу, може призвести та призводить до законодавчої неузгодженості як у вітчизняному правовому полі, так й у створенні перешкод на шляху адаптації та гармонізації внутрішнього законодавства до права ЄС.

В. І. Павлов зазначає, що досягнення стабільності законодавства в будь-якій державі засноване на бажанні мати стабільну правову систему, що функціонує максимально тривалий час в одних і тих же правових параметрах. Час формально є ключовим фактором стабільності законодавства. Чим більше часу без істотних змін діє нормативний правовий акт, тим більша ефективність у регулюванні суспільних відносин цим тимчасовим фактором досягається. Громадяни не мають потреби в постійному ознайомленні з новим законодавством, стабільне – тобто найбільш стає до змін у часі законодавство, забезпечує звичний тип життєдіяльності, традиційний уклад життя [1].

Цілком погоджуючись із автором, зазначимо, що на сьогодні вже загострилась потреба у систематизації та перегляду діючого правового масиву інноваційного законодавства задля приведення його у збалансований, стабільний, актуальний, узгоджений, організований стан.

Реалізувати цю потребу можливо, на нашу думку, шляхом прийняття Інноваційного кодексу України, який у концептуальному сенсі має на меті:

1. Законодавче закріплення національної інноваційної системи як цілісного ієрархічно розбудованого організаційно-правового механізму паралельно зі здійсненням її глибокої модернізації.

2. Створення ефективних правових форм взаємодії між окремими ланками інноваційного процесу, що уособлюють відповідно різний суб'єктний склад його учасників на підставі пошуку балансу між приватними та публічними інтересами в контексті функціонування інноваційного ринку як такого.

3. Захист національних інтересів суб'єктів інноваційної діяльності України, враховуючи жорстко конкурентний характер світового ринку інноваційних (технологічних) продуктів.

4. Законодавче закріплення принципово важливих складових та чинників ефективного функціонування національної інноваційної системи, таких як «інноваційна політика держави», «інфраструктура національної інноваційної системи», «механізм реалізації державної інноваційної політики», «господарські зобов'язання інноваційного типу», «інноваційний проект» тощо.

В юридико-технічному сенсі кодифікація інноваційного законодавства вирішила би цілу низку завдань формування оптимального нормативно-правового середовища функціонування національної інноваційної системи відповідно до завдань державної інноваційної політики. Шляхом систематизації складу всіх важливих елементів інноваційних правовідносин: їх суб'єктів та учасників; об'єктів; системи юридичних фактів, що опосередковують динаміку інноваційного процесу.

Окремим завданням кодифікації є забезпечення відповідними правовими засобами взаємодії органів держави та суб'єктів інноваційної діяльності в системі організаційно-господарських відносин, кінцевою метою яких є здійснення стимулювання та державної підтримки інноваційної діяльності на території України.

Наступним юридико-технічним завданням слід назвати законодавче пропонування нових організаційно-правових форм спеціальних суб'єктів інноваційного ринку, що забезпечували б його важливі «стикові» сегменти, зокрема доведення інноваційної розробки до рівня інноваційного продукту з наступним впровадженням його в конкретне виробництво [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Павлов В. И. К вопросу о стабильности законодательства. *Актуальные проблемы юридической науки* : материалы респ. науч.-практ. конф., г. Могилев, 18 мая 2012 г. Могилев: УО «МГУ им. А.А. Кулешова», 2012. С. 310–313.
2. Проект Інноваційного кодексу України. Харків: Право, 2011. 136 с.